

2014 – Könyvtári Figyelő (Library Review) entered its 60th volume

Editorial

Könyvtári Figyelő (Library Review), vol. 24. (60.) 2014. no. 1. pp. 9.

Statement of the editors of Hungarian LIS journals

Könyvtári Figyelő (Library Review), vol. 24. (60.) 2014. no. 1. pp. 10.

STUDIES

Government libraries in the Hungarian library system 2. (2008-2012)

AMBERG Eszter

Könyvtári Figyelő (Library Review), vol. 24. (60.) 2014. no. 1. pp. 11 – 21.

The first part of this study appeared five years ago (in issue 2009. no. 1). The current article wishes to provide a realistic picture about this particular group of libraries, based on statistical data from the period 2008-2012 on one hand, and relying on consultations with the staff of special libraries in ministries, on the other. The themes discussed: government restructuring, the range of services, the libraries surveyed, statistical data, the libraries providing services for the public within the open government.

Unfinished symphony? Professional supervision in academic libraries

CSEREY Lászlóné

Könyvtári Figyelő (Library Review), vol. 24. (60.)
2014. no. 1. pp. 22 – 28.

Although professional supervision in libraries is a legal obligation, its practice has been suspended. In the period from 2007 through 2012, several surveys were carried out. As participant to these professional reviews, the author lists the positive and negative characteristics of questionnaires, describes the method applied in evaluating academic library workflows, summarises the findings in the 112 libraries under recent review, and the transfer of findings to the Library Department of the responsible ministry's Department of Public Collections. Finally, she expresses hope that supervision will continue in the near future, with reviews in libraries open for the public, so far omitted from surveys.

Protection and use of intellectual property: detecting plagiarism today

KERESZTFALVINÉ ILYÉS Renáta

Könyvtári Figyelő (Library Review), vol. 24. (60.)
2014. no. 1. pp. 29 – 42.

This paper traces the emergence and development of intellectual property from ancient times to the digital age of the 21st century. Manual replication has played an important role in the preservation of human knowledge and scientific achievements. Scribes created legal copies of original works. Later, when Gutenberg invented the printing press, the concept of intellectual property started to take shape.

The digital creation of original works made their reproduction, reuse and citation easier than ever before. Digital rights management (DRM) solutions aim at protecting new media, but their application can cause many difficulties in practice.

Plagiarism can be defined simply as „using external sources without proper citation”. The availability of computer processing has made cheating both easier and harder to find.

This paper reviews the recently used text matching and plagiarism search algorithms. The SZTAKI-

KOPI plagiarism search engine, being developed in Hungary within a research programme, offers the opportunity to innovatively integrate results from sister projects like the SZTAKI-Szótár online dictionary and other smaller, linguistic pilot systems.

Turnitin.com – which is also shortly presented – is one of the largest international plagiarism checkers with a huge comparison database providing statistics on originality and online grading. The study provides an overall insight into the technologies designed to protect digital materials meant for public disclosure.

Reading and leisure time. Survey among the 11th-grade pupils of the Bolyai Farkas Lyceum and the Reformed College

CSONTOS Annamária

Könyvtári Figyelő (Library Review), vol. 24. (60.)
2014. no. 1. (e)*

In the town of Targu Mures (Romania) Hungarian is spoken as first language by 45% of the 128,000 residents (2011). A survey carried out among the 11th-grade pupils (of Hungarian mother tongue) of the Bolyai Farkas Lyceum and the Reformed College respectively, examined reading habits: what and how much do they read, which their favourite reading materials are, and where they get them from, what the place of reading is among their leisure activities, how their reading habits are affected by watching television and using computers. From among the eight research hypotheses, the following ones have been confirmed: (1) there is a significant correlation between the reading frequency of pupils and their fathers' educational background, (3) girls read more than boys and (4) visit libraries more frequently, (6) pupils read less because of watching television more, (8) thanks to ICT, they obtain 4% of reading materials on the internet. The following hypotheses have been refuted: (2) the children of parents with a higher educational attainment visit libraries more frequently, (5) girls possess larger home libraries than boys, and (7) computer use has a negative effect on book reading.

* (e)* = see the e-version (<http://ki.oszk.hu/kf>)

WORKSHOP

Bibliotherapy for young parents – planning and implementing a special interest group

BÉRES Judit

Könyvtári Figyelő (Library Review), vol. 24. (60.) 2014. no. 1. pp. 43 – 61.

In the autumn of 2012 the Csorba Győző Library (at the South Transdanubian Regional Library and Knowledge Centre, Pécs) started a non-formal reading promotion project involving several age groups. The project's time span is one and a half years. The target groups include families expecting a baby. A series of bibliotherapy sessions were organised (7 occasions) for this group, meant to be followed by a longer reading promotion programme.

Using texts from fiction, future parents participating at the sessions were walked through the most important stages from expecting a baby through birth and baby care to the early phase of raising children.

This bibliotherapy group had the aim to assist participants to mobilise their own experience, to promote their insight, to catalyse personal change, to help overcome anxieties and fears, to increase self-confidence, to raise self-awareness, and to prepare for the role of parents with the help of conversations.

FROM OUR PAST

Hungarian Women's Library

NAGY Anikó

Könyvtári Figyelő (Library Review), vol. 24. (60.) 2014. no. 1. pp. 63 – 70.

The wife of the famous painter, Gyula Benczúr, née Kata Boldizsár (1854 to 1928) donated her library in the spring of 1924 to the National Széchényi Library. The collection called Hungarian Women's Library, consists of books, journals and manuscripts, as a result of thirty-five years of careful collection. The materials were either written by women or their subject matter deals with women, and the selection was made with the aim to serve women's education. After a brief description of the collector's life, the essay presents notable Hungarian authors and their works in detail, and continues with describing how

the collection was acquired and catalogued in the national library. Today, only half of the original 3,148 items are available.

FROM ABROAD

Trends in European librarianship

DIPPOLD Péter

Könyvtári Figyelő (Library Review), vol. 24. (60.) 2014. no. 1. pp. 71 – 77.

The study discusses the trends affecting libraries in three parts. First, it reviews IFLA's trend report (2012) summarising expected developments in general and identifying five top-level trends. Second, it presents the actions managed by MDT Partners, which represent European initiatives at the project level. Third, it draws directly on British, Danish and Dutch initiatives as experienced during study tours of Hungarian librarians last year.

School libraries in European countries

FEIMER Ágnes

Könyvtári Figyelő (Library Review), vol. 24. (60.) 2014. no. 1. pp. 78 – 88.

The review article deals with school librarianship, the position and problems of school libraries in Great Britain, Norway, Finland, Denmark, Sweden and Germany, based on abstracts from the period 2006 through 2013 published in the *From foreign library and information science journals* (Abstracts) section of *Könyvtári Figyelő*. (The paper was originally read at the 2013 Autumn Conference of Librarian-Teachers; this is an edited version complemented with cited and recommended literature.)

**A victim of Stalinist totalitarianism:
Soviet public libraries till World War II
(1928–1941).
Part 2.: The journal *Krasny bibliotekar*
(1923–1941)**

SONNEVEND Péter

Könyvtári Figyelő (Library Review), vol. 24. (60.)
2014. no. 1. pp. 89 – 112.

The professional journal *Krasny bibliotekar* (Red Librarian) was a central forum and a major actor of Soviet librarianship. It was published monthly from Autumn 1923 to Spring 1941. The essay discusses the role of N. Krupskaya, presents the editors, reviews changes in the journal's volume and programme, and provides an overview about two important themes (reading research and library development in the world). Until 1931 it had been one of the journal's central tasks to assist librarians interested in reading research with methodological guidance and through reports (in this period post-secondary vocational training was lacking). After 1931 the Stalinist propaganda machinery discontinued this theme, and permitted to discuss only how to control reading. However, it didn't aim at surveying the interest of individuals or groups, but rather at accepting reading materials forced by communist leaders. The second theme regards reviewing library developments in the world. This initiative was also over in 1931, and later there were very few occasional contributions on this subject. An interesting exception is the positive review of a chapter on Soviet libraries in H. M. Cashmore's work (London, 1938) in the summer of 1939. The essay ends with a summary of some outstanding authors' biographies, whose works were recently published again. The article concludes that the journal and librarianship as a whole fell victim to Stalin's totalitarian propaganda machinery, and thus undermined the unfolding of real library theory.

BOOK REVIEWS

Reconstructing the library of a Serbian-Hungarian author from the early 19th century

„Könyvim az én fiaim”: Vitkovics Mihály könyvtára. Bev. Bor Kálmán, szerk. Csepregi Klára. Budapest: OSZK, 2013.

(Reviewed by Lajos Murányi)

Könyvtári Figyelő (Library Review), vol. 24. (60.)
2014. no. 1. pp. 113 – 1116.

A handbook about the theoretical foundations of library and information science, digital libraries and the education of digital librarians

TAMMARO, A. M. – MYBURGH, S.:
Exploring education for digital librarians.
Oxford: Chandos, 2013.

(Reviewed by Márton Németh)

Könyvtári Figyelő (Library Review), vol. 24. (60.)
2014. no. 1. (e)*

**FROM FOREIGN LIBRARY
AND INFORMATION SCIENCE
JOURNALS (Abstracts)**

Könyvtári Figyelő (Library Review), vol. 24. (60.)
2014. no. 1. (e)*

* (e)* = see the e-version (<http://ki.oszk.hu/kf>)

A 60. évfolyam elé

Kedves Olvasóink és Szerzőink!

Idén kerek évfordulót ünnepelhetünk. Hatvan éve, 1955-ben indult ugyanis a *Könyvtári Figyelő*nek (KF), pontosabban elődjének, a *Könyvtári Tájékoztató* című dokumentációs szemlének az első évfolyama.

Abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy a folyóirat történetét illetően értékes és alapos forráshoz irányíthatjuk az érdeklődőket: a Könyvtártudományi és Módszertani Központ (KMK) negyven évét megőrkítő tematikus számban („Kell egy műhely!”), a *Könyvtári Figyelő*, 2010. 4. számában (726–753. p.) *Pogány György* örökítette meg a lap életútját és mindenkori közreműködőit a KMK szakkönyvtári, dokumentációs és bibliográfiai tevékenységét leíró cikkében. Az idei számok egyikében ugyanő fogja elemezni a folyóirat elmúlt hat évtizedét.

Talán még vannak a régi olvasók között, akik tudják, hogy a kettős évfolyamszámozás – 2014-ben: 24. (60.) évfolyam – arra utal, amikor a KF életében 1991-től jelentős változások történtek. Akkor indult a folyóirat új folyama, külseje és a tartalma is megújult, és egyéb változások mellett ekkor lett a folyóirat szerves része a külföldi szakirodalmat ismertető Külföldi folyóirat-figyelő rovat.

Idén, a jubileumi évfolyamban, majd negyed század elteltével ismét hasonló horderejű változások vannak készülöben. A szakfolyóiratok a szigorodó feltételek és a nehéz körülmények között a fenntarthatóságot tűzik zászlójukra. A KF is ésszerűsíteni igyekszik gazdálkodását, közreadását és archiválását. Miben nyilvánul ez meg?

Mivel takarékoskodnunk kell a nyomdai előkészítés és a nyomtatás költségeivel, áttérünk a hibrid publikálásra, azaz némiképp csökken a nyomtatott kiadvány terjedelme, és több lesz a csak elektronikusan elérhető tartalom.

Szerzőink áldozatos munkáját ezután még szerényen sem lesz módunkban honorálni. (Ironikusan azt is írhatnánk, hogy közelítünk a nyugati gyakorlathoz, ahol a szerzők fizetnek a publikálásért!) Számítunk viszont a szakmai közösség megértésére, sőt támogatására, azaz arra, hogy kutatási és szakmai eredményeik közreadására továbbra is felhasználják ezt a publikációs fórumot.

A Külföldi folyóirat-figyelő rovatot, amely hagyományos erőssége folyóiratunknak, ezentúl a nyomtatott számok elektronikus mellékleteként adjuk közre. Előfizetőink a szokásos módon, online is azonnal hozzáférhetnek a friss lapszámokhoz, bennük a referátumokhoz. Olyan formátumot alakítottunk ki, amelyből az olvasók akár ki is nyomtathatják a rovat tartalmát.

A lapszámok online archívumát tovább építjük, és – ha jut rá kellő idő, energia, netán anyagi muníció – az olvasók számára korszerűbb és barátságosabb formában kínáljuk.

A 2014. évben tehát sok kihívás vár ránk. Reméljük, hogy a változásokat mind szerzőink, mind olvasóink egyrészt megértéssel, másrészt érdeklődéssel fogadják, és az előfizetők is kitartanak a *Könyvtári Figyelő* mellett.

Hegyközi Ilona
a szerkesztőbizottság elnöke

A könyvtári szaklapok szerkesztősegeinek nyilatkozata

2014. február 19-én az országos könyvtári szaklapok (*Könyv és Nevelés; Könyv, Könyvtár, Könyvtáros; Könyvtári Figyelő; Könyvtári Levelező/lap; Tudományos és Műszaki Tájékoztatás*) szerkesztői találkozót tartottak, hogy egyeztessék, milyen hatással van a szaklapokra az NKA-támogatásának megszűnése/jelentős csökkenése, és mit tehetnek a szaklapok ebben a helyzetben.

A résztvevők szükségesnek tartják, hogy folyamatosan konzultáljanak egymással, ezért megalapították *A könyvtári lapok fórumát*, melynek tagjai az országos könyvtári szaklapok szerkesztői, akik alapvetően levelezőlistán tartják a kapcsolatot, és alkalmanként személyesen találkoznak egymással.

A szerkesztők megállapították, hogy 2014-ben a szakfolyóiratoknak a korábbinál jelentősen szűkebb lehetőségeik nyílnak a gazdálkodásra, ami kihat a tartalmukra és a terjedelmükre is. Az országos szaklapok szerkesztőinek az a tapasztalata, hogy az olvasók nagy többsége ragaszkodik a nyomtatott lapszámokhoz. A jövőbeni pályázatokra való felkészülés jegyében, amelyek előre láthatólag az online közreadásra összpontosítanak, a szerkesztők megegyeztek abban, hogy az év folyamán közös munkával tisztázzák és kikalkulálják az online közreadás várható teendőit és költségeit (indulás, fenntartás, migráció, tárhely, színvonalas keresés stb.).

Szükségesnek tartják továbbá, hogy késő tavasszal kerüljön sor közös online felmérésre a szakmai folyóiratok iránti igényekről, azok használatáról, a tervezett fejlesztésekről. (A közös kérdőívet az egyes lapokra külön vonatkozó kérdések egészítik majd ki.) A szerkesztőségek vállalták, hogy e munka támogatására, annak kiindulásaként megfogalmazzák és megosztják egymással egyedi jellemzőiket (profil, célközönség stb.) és jövőképeket.

A szerkesztők szerint nagyon fontos, hogy a szakmai folyóiratok kerüljenek be a készülő országos könyvtári stratégiába, például a könyvtárosok életpálya-modellje kapcsán az élethosszig tartó tanulás alapvető forrásaiként.

A fórum működéséről a szerkesztők a szakfolyóiratokban és a szakmai levelező listákon hírt adnak. A fórum közleményei az interneten is olvashatók lesznek:

<http://ki.oszk.hu/konyvtar/lapok-foruma/>.

Budapest, 2014. március 11.

A könyvtári lapok fórumának résztvevői:

Bánkeszi Lajosné (3K), Berke Barnabásné (TMT), Csík Tibor (KN), Feimer Ágnes (KF), Fonyó Istvánné (TMT), Fülöp Ágnes (KLL), Hegyközi Ilona (KF), Kovács Katalin (KF), Mezey László Miklós (3K)